

KONFERENCA O CIVILNI VARNOSTI IN KRIZNEM UPRAVLJAJNU V BALTSKIH DRŽAVAH

Civil Security and Crisis Management in the Baltic Sea Region

Milena Dobnik Jeraj* Bojan Pipenbaher**

Povzetek

Od 22. do 24. oktobra 2000 je v Talinu v Estoniji potekala konferenca z naslovom Civilna varnost in krizno upravljanje na območju baltskih držav (Civil Security and Crisis Management in the Baltic Sea Region). Udeležilo se je 90 raziskovalcev in praktikov iz baltskih in drugih držav, med njimi štirje iz Slovenije. Udeleženci so razpravljali o upravljanju in vodenju v kriznih razmerah na različnih ravneh (lokalni nacionalni, mednarodni, s poudarkom na sodelovanju baltskih držav. Konferenca je potekala v skladu s priporočili in politiko Evropske unije, ki poudarja pomembnost krepitve sodelovanja med državami in med lokalnimi skupnostmi na tem področju. Sestavni del konference je bila tudi simulacijska vaja.

Abstract

A conference entitled Civil Security and Crisis Management in the Baltic Sea Region took place in Tallinn, Estonia from 22–24th October, 2000. The conference was attended by approximately 90 researchers and experts from the Baltic and other countries, including four from Slovenia. The participants discussed management and administration in crisis situations on different levels (local, national, international), with emphasis on the cooperation of Baltic countries. The conference was organized in line with EU recommendations and policies emphasizing the significance of strengthening cooperation between countries and local communities in this area. The conference programme included a simulation exercise.

Konferenco so organizirali estonsko ministrstvo za notranje zadeve, Švedska akademija za obrambo oz. raziskovalna skupina za krizno upravljanje, ki deluje v njenem okviru (Swedish National Defence College; CRISMART – Crisis Management Research and Training) in Švedska agencija za civilno krizno načrtovanje (Swedish Agency for Civil Emergency Planning – OCB) pod pokroviteljstvom Sveta baltskih držav in švedskega zunanjega ministrstva. Svet baltskih držav sestavljajo predstavniki Norveške, Danske, Švedske, Finske, Islandije, Nemčije, Poljske, Rusije, Estonije, Latvije in Litve. Pri organizaciji in izvedbi konference so sodelovali tudi predstavniki estonskih resornih ministrstev, estonske univerze in drugih operativno strokovnih organov in organizacij, katerih interesna sfera je tudi krizno upravljanje (npr. nacionalna televizija, estonski Telekom, uprava za civilno letalstvo itn).

Na konferenci so sodelovali tako raziskovalci kot praktiki, skupaj čez 90 iz petnajstih držav. Iz Slovenije smo se dogodka udeležili dr. Marjan Malešič s Fakultete za družbene vede, Bojan Pipenbaher in Milena Dobnik Jeraj z Ministrstva za obrambo, in sicer kot predstavniki slovenske raziskovalne skupine v okviru projekta Upravljanje in vodenje v kriznih razmerah (Project Crisis Management Europe), h kateremu je Slovenija maja 2000 povabila Švedska agencija za civilno krizno načrtovanje. Kot član začasnega odbora Evropske akademije za krizno upravljanje (The interim Governing Council of the European Crisis Management Academy) je sodeloval tudi Julij Jeraj iz Mestne občine Ljubljana – Oddelka za zaščito in reševanje.

Namen konference je bil v skladu s politiko Evropske unije prispevati h krepitvi sodelovanja med državami (dvostransko in regionalno sodelovanje) in znotraj držav med lokalnimi skupnostmi ter tudi k razvoju in krepitvi kriznega upravljanja v državah, ki so kandidatke za vstop v Evropsko unijo. Eden bistvenih ciljev je bil tudi spodbuditi izmenjavo in povezovanje znanja in izkušenj med znanstveniki oz. raziskovalci in praktiki.

Konferenco je sestavljalo pet vsebinskih sklopov:

1) Uvodne konceptualne in teoretične predstavitve obravnavanega področja.

2) Teoretični in primerjalni analitični prispevki, ki so jih predstavili prof. Bengt Sudelius iz Švedske, prof. Boris Profirjev iz Ruske federacije, Sergej Sokolov iz Sveta baltskih držav, Björn Körlof in prof. Margaret G. Hermann iz ZDA.

3) Predstavitve študij primerov iz Estonije, Finske, Litve in Poljske, na podlagi katerih so udeleženci razpravljali in primerjali izkušnje svojih držav pri kriznem upravljanju na različnih področjih družbe ter skušali najti predloge za izboljšanje sposobnosti držav in celotne regije na odzivanje ob nesrečah.

4) Simulacijska vaja, v kateri so sodelovali vsi udeleženci konference. Razreševali so probleme, ki se pojavljajo v krizni situaciji mednarodnih razsežnosti, in vadili krizno komuniciranje. Namen vaje je bil, da se udeleženci zavedo potrebe po regionalnem sodelovanju ob nesrečah oz. krizah velikih razsežnosti. Z regionalnim pristopom naj bi se pri raziskovanju in usposabljanju vzpostavili boljši pogoji za sodelovanje v resničnih krizah. Predstavniki Slovenije smo sodelovali v skupni novinarjev nacionalnega časopisa v eni izmed petih namišljenih držav (dva predstavnika) ter v kriznih štabih dveh držav (po en predstavnik).

5) Sklepi konference, ki jih je povzel prof. Bengt Sudelius s Švedske akademije za obrambo:

- Konferenca pomeni nadaljnji korak v raziskovalnem projektu Upravljanje in vodenje v kriznih razmerah (Project Crisis Management Europe), ki za zdaj poteka v baltskih državah. Na konferenco so bili vabljeni novi sodelavci (tudi iz Slovenije) z namenom, da se pridružijo skupnim prizadevanjem za izboljšanje stanja na tem področju. Potrdilo se je, da je pri kriznem upravljanju nujno multilateralno, čezmejno sodelovanje.

- Sodelovanje praktikov analitikov in akademskih raziskovalcev na konferenci je vzpostavilo pomemben dialog, ki naj bi se nadalje razvijal s projektom Partnerstvo za raziskovanje in usposabljanje.

- Konferenca je pokazala, da se zanimanje za sodelovanje na področju kriznega upravljanja povečuje na

* Ministrstvo za obrambo, Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, Kardeljeva ploščad 21, Ljubljana, milena.dobnik@pub.mo-rs.si

** Ministrstvo za obrambo, Sektor za civilno obrambo, Kardeljeva ploščad 25, Ljubljana, bojan.pipenbaher@pub.mo-rs.si

vseh ravneh (Evropska unija, Svet baltskih držav, nacionalna raven, lokalna raven). Pokazale pa so se tudi velike razlike v terminologiji na tem področju. Za boljše sporazumevanje in sodelovanje bo potrebna konceptualna razjasnitev uporabljenih izrazov.

- Konferenca je potrdila potrebo po primerjalnih raziskavah kriznega upravljanja. Podrobne analize posamez-

Slika 1. Konferenco je vodil Bo Richard Lundgren, Švedska agencija za civilno krizno načrtovanje, na sliki sta še Ariën Boin, Nizozemska – Univerza Leiden, in prof. Margaret G. Hermann, ZDA – Univerza Syracuse (foto: M. Dobnik Jeraj)

Figure 1. The conference was chaired by Bo Richard Lundgren, Swedish Agency for Civil Crisis Planning. Shown here with Ariën Boin, Leiden University, the Netherlands, and Prof. Margaret G. Hermann, Syracuse University, U.S.A. (photo: M. Dobnik Jeraj)

nih izkušenj držav ter skupne in koordinirane raziskave lahko prispevajo k preoblikovanju modelov kriznega upravljanja ter skupaj z ustreznimi pripravami kar najbolj povečajo regionalne in tudi evropske zmožnosti za reševanje različnih vrst kriz.

- Konferenca je potrdila izjemno pomembnost kriznega komuniciranja in odnosov z javnostjo in poudarila potrebo po večjem sodelovanju med raziskovalci, oblikovalci politike in mediji.
- Pomemben del konference je bila simulacijska vaja. Takšna usposabljanja prispevajo k izboljšanju pripravljenosti na področju kriznega upravljanja in so dober način povezovanja raziskovanja s prakso. CRISMART (kratica pomeni Čkrizno upravljanje – raziskovanje in usposabljanje«, dejansko pa je to skupina raziskovalcev na Švedski akademiji za nacionalno obrambo, ki se ukvarja s tem področjem) je pripravljen prevzeti vlogo nosilca projekta Partnerstvo za raziskovanje in usposabljanje.
- Konferenca je dober primer sodelovanja med baltskimi državami na področju kriznega upravljanja. Zah-

Slika 2. Sklepe konference je povzel prof. Bengt Sudelius s Švedske akademije za obrambo (foto: M. Dobnik Jeraj)

Figure 1. The conference was chaired by Bo Richard Lundgren, Swedish Agency for Civil Crisis Planning. Shown here with Ariën Boin, Leiden University, the Netherlands, and Prof. Margaret G. Hermann, Syracuse University, U.S.A. (photo: M. Dobnik Jeraj)

vala za odlično organizacijo konference gre gostiteljem – estonskemu ministrstvu za notranje zadeve.

Sklenemo lahko, da smo z udeležbo na konferenci nadgradili strokovna znanja in praktično usposobljenost na področju kriznega upravljanja, pridobili izkušnje za organiziranje in izvajanje projekta z navedenega področja v Sloveniji in navezali stik s strokovnjaki Švedske akademije za obrambo (CRISMART), ki bo sodelovala s slovensko raziskovalno skupino pri projektu Upravljanje in vodenje v kriznih razmerah. Slovenija pa je bila tudi večkrat omenjena v zelo pozitivnem kontekstu, med drugim v reviji Švedske agencije za civilno krizno načrtovanje Bredskap.